Annotatie n.a.v. aangekondigde raadvragen van A. Bakker over zorgen zwaar verontreinigde grond Oosterpark
Naar aanleiding van artikelen in het Parool, AD en Telegraaf over vervuilde grond in het Oosterpark en het doen van eigen grondboringen door 5.1, 2, e 5.1, 2, e (voorman Stichting Herstel Oosterpark) heeft A.Bakker raadsvragen aangekondigd.

Achtergrond contact de heer 5.1, 2, e (voorman Stichting Herstel Oosterpark)

De heer 5.1, 2, e heeft al jaren contact met de gemeente over de bodem. Hier is altijd vanuit de gemeente open over gecommuniceerd. Alle onderzoeken zijn bij de heer 5.1, 2, e bekend.

In 2015 is er ook contact geweest tussen de heer 5.1, 2, e en de inspecteur Team Bodemtoezicht van de Omgevingsdienst Noorzeekanaalgebied (ODNZKG). Zie hieronder meer feitelijke informatie hierover:

- In april 2015 is er meerdere malen telefonisch contact geweest tussen de heer 5.1, 2, e en de inspecteur Team Bodemtoezicht van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG).
- Een van de taken van de ODNZKG is: het verlenen van (omgevings)vergunningen en er op toezien dat alle partijen in het werkgebied hun (wettelijke) verplichtingen nakomen op het gebied van milieu, bodem en bouw, zo ook toezicht op de uitvoering in het Oosterpark.
- Op 14 april 2015 heeft de inspecteur onderstaande mail (zie bijlage) naar de heer 5.1, 2, e gestuurd met de volgende melding: **Op basis van de informatie en kennis waarover wij nu beschikken is ten behoeve van de bij ons gemelde werken die nu in uitvoering zijn, het niet noodzakelijk om aanvullende/extra monsters te nemen van de bodem. De bodemkwaliteit t.b.v. deze werken is conform wet- en regelgeving en bijbehorende protocollen onderzocht en vastgesteld.**

Aanbod aan de heer 5.1, 2, e om in gesprek te gaan
De heer 5.1, 2, e trekt de conclusies van de onderzoeken in twijfel en wil dat de gemeente nieuw bodemonderzoek uitvoert. Hoewel ons dat niet nodig lijkt gezien de onderzoeken en de reactie van de Omgevingsdienst, hebben we aangeboden om met de heer 5.1, 2, e in gesprek te gaan over zijn verzoek. Mocht daar een extra onderzoek uit komen, dan staat de gemeente daar voor open. De heer 5.1, 2, e is niet ingegaan op het aanbod om in gesprek te gaan, maar is zelf onderzoek gaan doen.

Nieuwe inzichten over risico's van lood
De heer 5.1, 2, e geeft in zijn laatste brief aan dat de laatste jaren nieuwe inzichten zijn m.b.t. de gevolgen van vergiftiging door lood. De gemeente is hiermee bekend en om deze reden worden alle speellocaties in de vooroorlogse stad onderzocht en waar nodig maatregelen getroffen. De speeltuinen in het Oosterpark worden binnenkort ook onderzocht.

Is de bodem van Amsterdam vervuild?

Ja. De bodem van Amsterdam, binnen de Ring, wordt in zijn algemeenheid aangemerkt als heterogeen en diffuus sterk verontreinigd met zware metalen en andere milieubelastende stoffen, volgens de kenmerken van de zogenaamde

“oudstedelijke ophooglaag”. Ook het Oosterpark bevindt zich binnen dit gebied (ref. Bodemkwaliteitskaart Gemeente Amsterdam). Het gebied waar het Oosterpark zich bevindt is voor het grootste deel niet opgehoogd en kent een tamelijk variërende bodemkwaliteit. Dat is een gevolg van de gebruiksgeschiedenis van dit gebied.

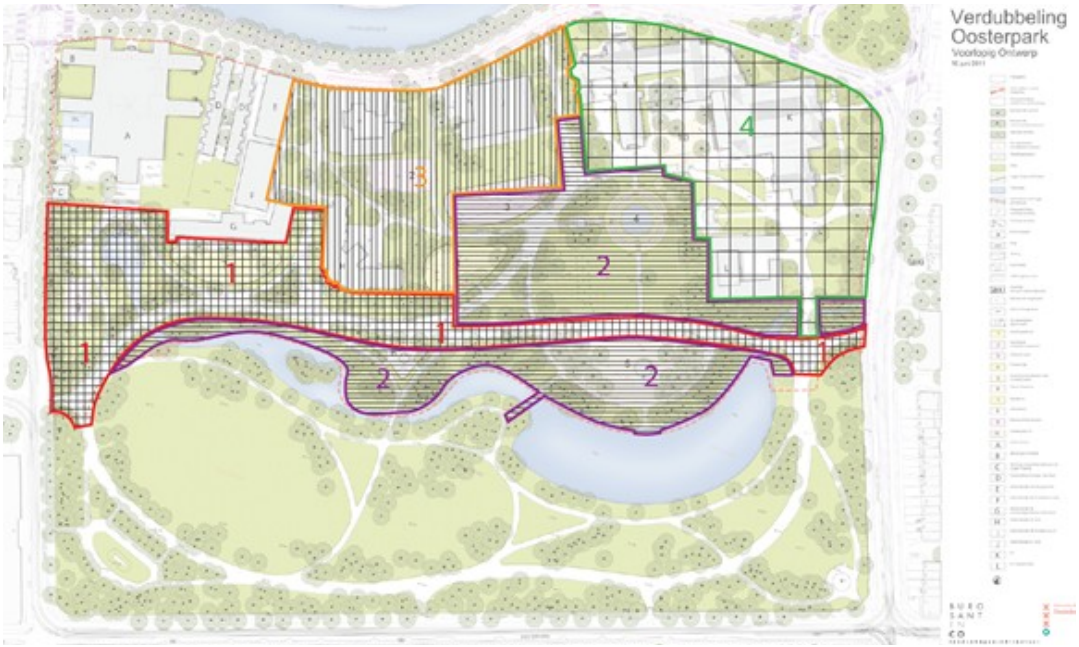
Achtergrond van de bodemverontreinigingen in Amsterdam. Wegens de mate van en de aard van de bodemverontreinigingen in Amsterdam, in het bijzonder in de binnenstad, wordt in Amsterdam een aangepast onderzoeksprotocol gehanteerd, het zgn. ARVO. In dit protocol is een meer intensieve bemonstering en analysestrategie voorgeschreven dan in het landelijk geldende NEN-protocol voor verkennend bodemonderzoek. Achtergrond hiervan is het grote verschil in bodemkwaliteit in de oude binnenstad en daarbuiten. De binnenstad is in de loop van de eeuwen in een organisch proces opgehoogd met divers - en nu als verontreinigd aangemerkt – gemengd materiaal, vrijkomend uit huishoudelijke en bedrijfsmatige stedelijke activiteiten. De stadsuitbreidingen (vanaf begin twintigste eeuw ontstaan) bevinden zich echter in de voormalige klei/veenpolders, en deze zijn als gevolg van de respectievelijke gemeentelijke uitbreidingsplannen doelgericht planmatig opgehoogd met daarvoor geschikt schoon zand uit daarvoor aangewezen winningsplaatsen.
Deze situatie heeft geleid tot het ontstaan van het begrip “oudstedelijke ophooglaag”, duidend op de sterk verontreinigde ophooglaag in het binnenstedelijk gebied.

Voor de realisatie van project Verdubbeling Oosterpark is voldoende bodemonderzoek gedaan om de verontreinigingen in kaart te brengen, zodat passende en toereikende maatregelen mogelijk waren.

Is de bodem van de natuurlijke speeltuin in het Oosterpark vervuild?
De bodem van het Oosterpark is weliswaar verontreinigd, maar er bestaat geen blootstellingsrisico. Er is daarmee aan de wettelijke verplichtingen voldaan. Op de locatie waar nu de speeltuin is gerealiseerd is vóór de uitvoering bodemonderzoek uitgevoerd. Hieruit bleek dat er geen noodzaak voor sanering was. Verder is men tijdens de uitvoering ook niet op een bodemverontreiniging gestuit die gesaneerd moest worden.

Eventuele risico’s bij de herinrichting van het park, die mogelijk een gevolg kunnen zijn van bodemverontreinigingen, zijn beoordeeld in de planvormingsfase van deze herinrichting en hebben geleid tot het goedgekeurde ontwerp dat is uitgevoerd. In het geval van de locatie waar nu de speeltuin is gerealiseerd is naast het bodemonderzoek van 2015, waar een PAK (Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen) verontreiniging buiten de speeltuin naar boven kwam, voorafgaand aan de aanleg van de speeltuin in mei 2017 afperkend bodemonderzoek uitgevoerd om te onderzoeken of er ook verontreiniging in de speeltuin aanwezig is. Uit de onderzoeksresultaten van 2017 blijkt dat er ter plaatse van de speeltuin géén sterk verhoogde gehalten PAK zijn aangetoond, om deze reden is er geen noodzaak om te saneren volgens de Wet Bodembescherming en Nota bodembeheer.

Is de bodem onder fase 1 en 2 (renovatie), (zie bijgevoegd kaartje) vervuild?:
Ja, de boven- en ondergrond over het gehele terrein is integraal licht verontreinigd. In de ondergrond wordt plaatselijk de tussenwaarde voor zink en de interventiewaarde voor lood overschreden. Deze grond kon niet worden hergebruikt en moest worden afgevoerd tijdens de renovatie.
Om deze reden is tijdens de uitvoering van fase 1 en 2 (**2014/2015)** , wanneer dat noodzakelijk was, gewerkt onder de zogenaamde “veiligheidsklasse 3T”. In de termijnstaten van de aannemer is terug te lezen dat er onderscheid is gemaakt in de volgende besteksposten: zand afvoeren (aantal m3 en prijs), klei afvoeren (industrie) en klei afvoeren (die niet meer toepasbaar is). Ten tijde van de uitvoering van fase 1 en 2 was er een depot nabij hotel Arena. Vanaf daar is de vervuilde grond afgevoerd naar een stort in Beverwijk. Door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied is destijds bevestigd dat de werken conform wet- en regelgeving en bijbehorende protocollen zijn onderzocht en vastgesteld.

Antwoorden n.a.v. de brief van Stichting Herstel Oosterpark aan het college d.d. 24 september 2019
In de brief van Stichting Herstel Oosterpark van 24 september jl worden op pagina’s 2 en 3 onder “A” tot en met “E” aspecten genoemd die gebreken zouden zijn.

Echter,
Bij A: de genoemde bodembedreigende bedrijfsactiviteiten zijn volgens het vooronderzoek niet gekwalificeerd als een risicofactor en worden dus ook verder niet behandeld. De in de brief genoemde electriciteitscentrale en gasfabriek betreffen het terrein van de Oostergasfabriek, met een situering ver buiten het Oosterpark. In het vooronderzoek moet echter desondanks worden nagagaan of er mogelijk verspreiding van verontreinigingen heeft plaatsgevonden.

Bij B: Hoewel het genoemde rapport van 2012 adviseert een bepaalde hoeveelheid grond af te voeren is daarmee niet gesteld dat gezien de nieuwe inrichting van het park het afvoeren van die grond noodzakelijk zou zijn.

Bij C: De genoemde partijkeuring is alleen dan vereist indien vrijkomende grond op een andere locatie dan die van de herkomst wordt toegepast. Dat is echter hier niet aan de orde.
Bij D: De briefschrijver uit zijn zorg over het vermengen van verontreinigde grond. Er wordt echter geen concreet voorbeeld gegeven. Het grondwerk is echter uitgevoerd met het daarbij voorgeschreven specialistische toezicht indien dat is voorgeschreven.

Bij E: De briefschrijver refereert hier aan “nieuwe inzichten” op het gebied van risico’s van lood in de bodem. De beoordeling van risico’s is een voortdurend proces waarop wetgeving kan worden aangepast. In de nieuwe nota bodembeheer die binnenkort in de gemeenteraad komt, worden de loodnormen ook aangescherpt. Om deze reden worden in Amsterdam alle speelplaatsen waar kinderen met grond in contact kunnen komen onderzocht. Het Oosterpark is nu ook aan de beurt is.

Vervolgens heeft briefschrijver een aantal opmerkingen van de heer 5.1, 2, e opgenomen.
De heer 5.1, 2, e refereert weer aan de eerdergenoemde activiteiten. Hij noemt echter ook de NEN 5725 die sinds eind november 2018 van kracht zou zijn. Dit betreft echter een niet bestaand document, zie https://www.bodemplus.nl/actueel/nieuwsberichten/2017/nen-5725/
Vervolgens noemt de heer 5.1, 2, e het ontbreken van vervolgonderzoek op het in 2012 uitgevoerde verkennende bodemonderzoek. Dit vervolgonderzoek is echter niet vereist (ref. Nota Bodembeheer Gemeente Amsterdam) en zou in dit gebied geen enkele meerwaarde hebben gezien de aard van de aanwezige bodemverontreinigingen.
Tenslotte noemt hij “belangrijke nieuwe inzichten” op het gebied van blootstellingsrisico’s. Dit is dezelfde vraag als eerder in de brief gesteld bij “E”, zie het antwoord.